

[Mads Larsen.]

der erhverver Ejendom privat, og ligeledes i Modsætning til Ejerne af Husmandsbrug efter den gamle Husmandslov. Jeg skal ikke nægte, at da jeg hørte dette, var jeg ved at knibe mig selv lidt i Armen og spørge mig selv: Har den Mand virkelig været Landbrugsminister? Ja, jeg maatte jo svare mig selv, at han havde jo været det ikke alene een Gang, men hele to Gange, og i et samlet Tidsrum af over 6 Aar; det var mig i høj Grad ubegribeligt. Men det Ukendskab, han afslørede til hele Administrationen af Lovgivningen af 1919, gjorde det efter min Opfattelse berettiget at tænke saaledes. Thi hvad er det, der sker?

En af de første Indvendinger, det ærede Medlem gør mod hele denne Tilstand og mod disse Menneskers Vilkaar, er den, at de skal underkastes Tilsyn. Det er fuldkommen rigtigt, de er underkastet akkurat det samme Tilsyn, som alle Stats-husmændene i Danmark har været, lige fra vi fik Loven i 1899 og op til denne Dag, præcis det samme Tilsyn. Alle de ærede Medlemmer, som er til Stede paa dette sene Tidspunkt — i alt Fald adskillige af dem — ved, at jeg har den Ære at være Formand for Husmandskommissionen i Odense Amt og har været det nu i 27 Aar. Jeg har derfor været med til at administrere ikke alene den gamle Husmandslov, men ogsaa Jordlovene. Der er, baade for den gamle Husmandslovs Vedkommende gennem Cirkulærer fra Landbrugsministeriet og for Jordlovenes Vedkommende, givet Kommissionen Paalæg om en Gang hvert tredje Aar at forvise sig om, hvorledes Pantets Tilstand er. Er det nu noget særegent for disse Brug efter disse to Love? Ja, det er maaske særegent, at der er et fast regelmæssigt tilbagevendende Eftersyn, men enhver Kredit- eller Hypotekforening og i det hele taget ethvert Pengeinstitut, som har store Kapitaler omkring i Landets Ejendomme, forvisser sig ogsaa med Melletrum om, i hvilken Tilstand Pantet befinder sig; ellers vilde det være en ganske usædvanlig slet Forretningsførelse, disse Institutioner befandt sig under.

Hvorledes er da dette Tilsyn? I den Kommission, jeg har den Ære at være Formand for, indretter vi os paa den Maade ved de 3-aarige Eftersyn, at naar der ikke i Forvejen er os noget bekendt om, at det paagældende Husmandsbrug lider af Mangler i den ene eller anden Retning, deler vi Tilsynet indenfor Amtet mellem os, saaledes at vi hver især tager ca.  $\frac{1}{3}$  af dem, der bor os nærmest, for at

gøre Omkostningerne ved disse Tilsyn saa smaa som muligt. Og jeg kan forsikre ærede Medlemmer for, at intet Sted har jeg følt mig mere velkommen end hos disse Husmænd, naar jeg er kommet for at foretage de ordinære Eftersyn med tre Aars Melletrum, og det har ikke alene været en Tilfredsstillelse for mig at se den overordentlige Fremgang, der er for de allerfleste af disse Brug, baade efter den gamle Husmandslov i dens forskellige Faser og efter Loven af 4. Oktober 1919, men det har ogsaa været en Glæde og Tilfredsstillelse for dem, at de for Kommissionens Medlemmer har kunnet fremvise de Resultater, de var naaet frem til. Det gjaldt for den langt overvejende Del disse Husmænd. Men saa sagde det ærede Medlem, at de kan ikke sælge. Her blev han anholdt af det ærede Medlem Hr. Holstein, som afbrød ham og sagde: Jo, de kan sælge, hvortil det ærede Medlem Hr. Madsen-Mygdal sagde: Ja, med Tilladelse, og det er jo rigtigt. Men jeg gør opmærksom paa, at hvis de, der sidder inde med de gamle Husmandsbrug, vil afhænde dem, og Køberen ønsker at indtræde i Forholdet til Staten og at overtage Laanet, skal man ogsaa have Tilladelse fra Landbrugsministeriet. Hvorledes foregaar nu det? Jeg kan bedst karakterisere det ved at tage et Par Eksempler paa, hvorledes det foregaar for de to Loves Vedkommende. Men maa jeg først have Lov til at indskyde, at der er ifølge hele Sagens Karakter Forhold at tage i Betragtning ved et saadant Ejerskifte for begge disse Loves Vedkommende, og jeg ved, at vi i alt Fald for den Kommissions Vedkommende, som jeg har staaet i Spidsen for, har bestræbt os for at se Sagen under Hensyn til baade Statens Interesser, den paagældende Besidders Interesse og Køberens Interesse. Ved Loven af 4. Oktober 1919, og det samme vil komme til at gælde for disse Lovforslag, der vil blive Lov inden saa forfærdelig længe til Trods for den voldsomme Modstand, der her er rejst, thi den vil ikke kunne holde, skal Kommissionen overvaage, at Køberen ikke betaler en saa høj Pris, at Sælgeren indkasserer Fordelen ved de store Begunstigelser, der er ydet i Form af store Byggelaan, hvoraf en meget væsentlig Del ikke forrentes, og dernæst, at der ikke kapitaliseres den Gevinst, det er for den paagældende Køber, at han ikke skal betale nogen fast Købesum for Jorden, men kun forrente den med  $4\frac{1}{2}$  pCt. af Grundværdien. Jeg minder om, at Begunstigelserne har været saa store med Hensyn til